

فصل پنجم :

معدن

۵- معدن سالنامه آماری مازندران-۱۳۸۳

آمار و اطلاعات ارائه شده در این فصل از نتایج "آمارگیری از معادن در حال بهره برداری" که توسط مرکز آمار ایران اجرا و منتشر می شود، حاصل شده است. همچنین از آمارهای ثبتی اداره کل تعاون استان مازندران نیز استفاده شده است.

در مورد آمارهای ارائه شده توضیح نکات زیر ضروری است:

۱- در آمارگیری از معادن فعال کشور اطلاعات مربوط به نفت و گاز، مواد رادیو اکتیو و خاک رس جمع آوری نشده است.

۲- در طرح آمارگیری از معادن در حال بهره برداری کشور، معادن شن و ماسه به روش نمونه گیری و سایر معادن به صورت سرشماری مورد آمارگیری قرار می گیرند.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است :

معدن: مجموعه کانسار (نخیره معدنی که بهره برداری از آن اقتصادی می باشد) و ماشین آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره برداری و کانه آرای از کانسار ایجاد شده است. کانه آرای نیز به کلیه عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه ها از یکدیگر صورت می گیرد اطلاق می شود.

معدن در حال بهره برداری: معدنی است که دارای مجوز بهره برداری از وزارت معادن و فلزات (برای معادن غیر شن و ماسه) یا از شهرداریها و فرمانداریها (برای معادن شن و ماسه) بوده و در سال آمارگیری، حداقل بصورت ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته مجموعه ای از عملیات استخراج (در پاره ای از موارد همراه با کانه آرای) برای بدست آوردن کانه قابل فروش در آن انجام گرفته است..

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا مؤسسات خصوصی اعمال می شود.

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه ها، سازمانهای دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانکها و شهرداریها اعمال می شود.

شاغلان: کلیه افرادی هستند که در داخل معدن یا خارج معدن به صورت تمام وقت یا پاره وقت برای معدن کار می کنند. شاغلان از نظر وظیفه ای که به عهده دارند به شاغلان خط تولید (ماهر و غیر ماهر) و سایر شاغلان تفکیک می شوند.

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه ای که کسب کرده اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنسینهای فنی، استادکاران، سر کارگران، کارگران ماهر، تعمیر کاران و رانندگان.

شاغلان غیر ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و تجربه ندارد، مانند کارگران ساده ، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان: کارکنانی هستند که در معدن یا دفتر مرکزی به کار اداری، مالی و خدماتی اشتغال دارند و عموماً کارمند نامیده می شوند.

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران: عبارت است از مزد و حقوق و سایر پرداختیها (پول، کالا و ...) به مزد و حقوق بگیران.

- منظور از مزد و حقوق، مجموع پرداختیهای کارگاه به صورت پول و کالا تحت عنوان مزد و حقوق به مزد و حقوق بگیران است.

- سایر پرداختیها (پول، کالا و...) شامل پاداش، اضافه کار، هزینه خوراک و پوشاک، هزینه ایاب و ذهاب، حق اولاد، حق عائله مندی، حق مأموریت، بدی آب و هوا، سهم کارفرما از بیمه های اجتماعی، خواربار، بلیط اتوبوس و... به مزد و حقوق بگیران است.

تولید مواد معدنی: مجموع مواد معدنی حاصل از یک رشته فعالیت استخراج است که به اشکال گوناگون قابل عرضه به بازار می باشد. شایان ذکر است که در بعضی از رشته فعالیتها یا معادن، مواد معدنی به همان صورتی که از کانسار استخراج می شود عرضه می گردد در صورتی که در بعضی دیگر از رشته فعالیتها یا معادن مواد استخراج شده پس از انجام عملیات فیزیکی و شیمیایی لازم به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله، تفکیک کانه ها و یا افزایش عیار ماده خام به بازار عرضه می شود. ضمناً در یک رشته فعالیت ممکن است چند ماده معدنی بدست آید مثلاً در رشته فعالیت "استخراج سنگ مس" سنگ مس، کنسانتره مس و کنسانتره مولیبدن حاصل می شود که مجموع آنها تولید رشته فعالیت مزبور محسوب می شود.

ارزش تولیدات: ارزش مواد معدنی استخراج شده و سایر تولیدات معدن به قیمت تولید کننده، یعنی قیمت فروش به مشتریان در معدن است.

سرمایه گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه ای): عبارت است از تغییرات ایجاد شده در ارزش اموال سرمایه ای (ماشین آلات، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری و وسایل نقلیه، ساختمان و زمین، راه اختصاصی، توسعه و اکتشاف و سایر) شامل ارزش خرید، تحصیل یا ساخت اموال سرمایه ای جدید و هزینه تعمیرات اساسی اموال سرمایه ای موجود در معدن، منهای ارزش فروش یا انتقال اموال سرمایه ای.

ارزش افزوده: عبارت است از ارزش دریافتیها (ستانده ها) منهای ارزش پرداختیها (داده ها).

ارزش دریافتیها (ستانده ها): عبارت است از ارزش تولیدات مواد معدنی، سایر تولیدات، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه ای توسط شاغلان و سایر دریافتیهای معادن که شامل دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین آلات آزمایشگاه و... می باشد.

ارزش پرداختیها (داده ها): عبارت است از ارزش مواد و ابزار و وسایل کار کم دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداختیها که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین آلات آزمایشگاه و... می باشد.

شرکت تعاونی معدنی: شرکت تعاونی است که در زمینه استخراج، بهره برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

۵-۱- مشخصات عمومی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران	تعداد شاغلان	تعداد معادن			سال و فعالیت
		مدیریت خصوصی	مدیریت عمومی	جمع	
۶۹۱۷۴۰۷۲	۴۷۸۶	۶۲	۲۵	۸۷ ۱۳۷۸
۱۰۱۶۰۸۴۲۰	۵۱۲۳	۷۸	۲۷	۹۳ ۱۳۷۹
۹۱۵۵۵۵۹۰	۴۴۸۱	۵۳	۱۴	۶۷ ۱۳۸۰
۷۲۵۲۳۴۸	۳۴۷۲	۵۶	۱۴	۷۰ ۱۳۸۱
۶۰۵۰۱۶۸۱	۲۹۶۹	۶۴	۱۶	۸۰ ۱۳۸۲
۴۷۲۹۰۶۱۴	۲۲۶۵	۲۴	۷	۳۱ ذغال سنگ
۳۱۲۶۷۱	۱۰	۰	۱	۱ سرب و روی
۸۱۷۰۹۵	۵۳	۵	۲	۷ پوکه معدنی
۰	۰	۰	۰	۰ واریزه کوهی
۰	۰	۰	۰	۰ شن و ماسه
۲۱۶۷۲۸	۱۷	۲	۰	۲ گچ
۸۹۴۷۶۱۸	۴۹۴	۲۷	۵	۳۲ سنگ آهک و لاشه
۰	۰	۰	۰	۰ مرمریت
۱۵۸۶۳۴۷	۱۰۱	۶	۰	۶ فلورین
۰	۰	۰	۰	۰ باریت
۱۳۳۰۶۰۸	۲۹	۰	۱	۱ سنگ گرانیت و چینی
۰	۰	۰	۰	۰ خاک پیت
۰	۰	۰	۰	۰ سیلیس

مأخذ: مرکز آمار ایران.

۵-۲- تعداد معادن درحال بهره برداری بر حسب فعالیت

سال	جمع	ذغال سنگ	سرب و روی	پوکه معدنی
..... ۱۳۷۸	۸۷	۲۸	۱	۱۲
..... ۱۳۷۹	۹۳	۳۱	۱	۱۱
..... ۱۳۸۰	۶۷	۳۲	۱	۵
..... ۱۳۸۱	۷۰	۳۱	۱	۸
..... ۱۳۸۲	۸۰	۳۱	۱	۷

۵-۲- تعداد معادن درحال بهره برداری بر حسب فعالیت (دنباله)

سال	واریزه کوهی	گچ	سنگ آهک و لاشه	مرمریت
..... ۱۳۷۸	۹	۲	۱۹	۲
..... ۱۳۷۹	۱۲	۲	۱۸	۳
..... ۱۳۸۰	...	۱	۲۱	...
..... ۱۳۸۱	۰	۱	۲۰	۰
..... ۱۳۸۲	۰	۲	۳۲	۰

۵-۲- تعداد معادن درحال بهره برداری بر حسب فعالیت (دنباله)

سال	فلورین	باریت	سنگ گرانیت و چینی	خاک پیت و کنگومرا	سیلیس
..... ۱۳۷۸	۷	۱	۱	۳	۲
..... ۱۳۷۹	۷	۱	۱	۴	۲
..... ۱۳۸۰	۳	۱	۳	...	۰
..... ۱۳۸۱	۵	۱	۳	۰	۰
..... ۱۳۸۲	۶	۰	۱	۰	۰

مأخذ: مرکز آمار ایران.

۳-۵- تعداد شاغلان معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

سایر کارکنان (اداری، مالی، خدماتی)	کارکنان خط تولید		جمع	سال و فعالیت
	ساده	ماهر		
۱۸۱۵	۲۱۴۷	۱۹۶۹	۵۹۳۱ ۱۳۷۸
۱۲۸۶	۲۰۳۸	۱۷۹۹	۵۱۲۳ ۱۳۷۹
۶۴۵	۱۹۲۴	۹۳۳	۳۵۰۲ ۱۳۸۰
۸۹۹	۵۰۸	۱۷۴۹	۳۴۷۲ ۱۳۸۱
۶۶۴	۵۴۵	۱۷۶۰	۲۹۶۹ ۱۳۸۲
۵۱۱	۴۰۵	۱۳۴۹	۲۲۶۵ ذغال سنگ
۲	۱	۷	۱۰ سرب و روی
۱۶	۱۵	۲۲	۵۳ پوکه معدنی
۰	۰	۰	۰ واریزه کوهی
۵	۵	۷	۱۷ گچ
۱۱۰	۸۰	۳۰۴	۴۹۴ سنگ آهک و لاشه
۰	۰	۰	۰ مرمریت
۱۴	۳۵	۵۲	۱۰۱ فلورین
۰	۰	۰	۰ باریت
۶	۴	۱۹	۲۹ سنگ گرانیت و چینی
۰	۰	۰	۰ خاک پیت
۰	۰	۰	۰ سیلیس

مأخذ: مرکز آمار ایران.

سالنامه آماری مازندران - ۱۳۸۳

۵- معادن

۴-۵ مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت (هزار تن - میلیون ریال)

ارزش		مقدار		فعالیت
۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۷۹	
۱۷۳۹۵۹	۱۴۴۲۲۷	۱۹۹۵	۱۲۶۴۴	جمع
۱۵۰۶۰۵	۲۳۹۶۶	۳۰۹	۲۹۱	ذغال سنگ (کک)
...	۶۰۲۸	...	۴۴	ذغال سنگ (حرارتی)
۱۵۵۶	۱۹۶۱	۱	۳۷	سرب و روی
۲۱۸۱	۱۳۴۴	۱۶۸	۱۳۴۴	پوکه معدنی
...	۷۵۹	...	۷۵۹	واریزه کوهی
۲۶۴	۴۵۶	۲۲	۴۵۶	سنگ گچ
۱۰۹۱۷	۳۳۳۲	۱۴۲۴	۳۳۳۲	سنگ آهک و لاشه
...	۸۹۶	...	۸۹۶	مرمریت (کوپ)
۱۹۸۳	۲۰۰۸	۷	۲۰۰۸	فلورین
۱۵۰۰	۱۲۷۲	۱۲	۱۲۷۲	باریت
۴۹۵۳	۲۱۲۰	۵۲	۲۱۲۰	سنگ (گرانیت و چینی)
.	.	.	.	سیلیس
...	۸۵	...	۸۵	خاک پیت

ارزش		مقدار		فعالیت
۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۱	
۲۰۵۹۲۹	۲۷۷۱۵۳	۴۳۵۵	۲۰۶۷	جمع
۱۳۹۲۰۰	۲۴۱۳۶۱	۲۴۹	۴۱۸	ذغال سنگ (کک)
.	.	.	.	ذغال سنگ (حرارتی)
۱۴۴۳	۹۸۶	.	۳۷	سرب و روی
۱۱۸۰۰	۷۱۰۵	۲۷۲	۴۷	پوکه معدنی
.	.	.	۱۸	واریزه کوهی
۱۲۳۲	۱۵۱۸	۱۰۳	۱۴۷۰	سنگ گچ
۴۱۱۹۱	۱۴۱۳۶	۳۷۰۲	.	سنگ آهک و لاشه
.	.	.	۱۱	مرمریت (کوپ)
۳۵۰۳	۳۴۲۸	۱۱	۲۱	فلورین
.	۱۳۰۲	.	۴۵	باریت
۷۵۶۰	۷۴۱۷	۱۸	.	سنگ (گرانیت و چینی)
.	.	.	.	سیلیس
.	.	.	.	خاک پیت

مأخذ: مرکز آمار ایران.

۵- معادن سالنامه آماری مازندران-۱۳۸۳

۵-۵ ارزش افزوده و ارزش پرداختیها و دریافتهای معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت : ۱۳۸۲ (میلیون ریال)

فعالیت	ارزش افزوده	پرداختیها (داده ها)	دریافتهای (ستانده ها)
جمع	۱۶۲۶۶۸	۵۱۹۲۸	۲۱۴۵۹۲
استخراج نغال سنگ	۱۱۵۱۹۵	۲۸۰۰۸	۱۴۳۲۰۲
استخراج سرب و روی	۸۸۰	۵۸۱	۱۴۶۱
استخراج شن و ماسه	۰	۰	۰
استخراج گرانیت و چینی	۶۴۵۱	۱۴۵۵	۷۹۰۵
استخراج سنگ لاشه	۹۵۱	۳۱۲	۱۲۶۳
استخراج سنگ آهک	۲۵۲۹۵	۱۸۲۵۱	۴۳۵۴۵
استخراج سنگ گچ	۷۲۳	۵۴۳	۱۲۶۵
استخراج باریت	۰	۰	۰
استخراج فلورین	۲۹۵۰	۷۰۳	۳۶۵۳
استخراج پوکه معدنی	۱۰۲۲۳	۲۰۷۵	۱۲۲۹۸
استخراج مرمریت	۰	۰	۰
استخراج سیلیس	۰	۰	۰
استخراج واریزه کوهی	۰	۰	۰
استخراج خاک پیت	۰	۰	۰

مأخذ : مرکز آمار ایران.

۵- معادن _____ سالنامه آماری مازندران-۱۳۸۳

۶-۵- سرمایه گذاری معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه ای : ۱۳۸۲

(میلیون ریال)

وسایل نقلیه	ماشین آلات ، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	جمع	فعالیت
۴۸۹۹۹	۳۷۸۴۴۳	۵۰۳۶۵۲	جمع
۱۱۲۱۱	۶۴۱۲۵	۱۴۰۹۲۸	استخراج ذغال سنگ
۳۸۵	۲۰۳۱۲۱	۲۰۳۷۲۶	استخراج سرب و روی
.	.	.	استخراج شن و ماسه
۸۲۳	۲۰۶۸	۴۰۳۶	استخراج گرانیت و چینی
۷۰	۲۶۷۶	۳۲۹۲	استخراج سنگ لاشه
۳۲۸۴۵	۹۰۶۰۰	۱۲۸۷۷۶	استخراج سنگ آهک
۷۷۴	۳۶۰۹	۴۸۸۰	استخراج سنگ گچ
.	.	.	استخراج باریت
۱۴۷۲	۳۷۷۹	۷۲۲۴	استخراج فلورین
۱۴۱۹	۸۴۶۵	۱۰۷۹۰	استخراج پوکه معدنی
.	.	.	استخراج مرمیت
.	.	.	استخراج سیلیس
.	.	.	استخراج واریزه کوهی
.	.	.	استخراج خاک پیت

۵- معادن سالنامه آماری مازندران-۱۳۸۳

۵-۶- سرمایه گذاری معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه ای : ۱۳۸۲ (دنباله)
(میلیون ریال)

فعالیت	ساختمان و زمین	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	سایر
جمع	۵۳۲۴۳	۱۱۰۱۸	۳۱۳۰	۸۸۱۹
استخراج نغال سنگ	۴۷۳۳۵	۶۶۰۵	۲۸۳۳	۸۸۱۹
استخراج سرب و روی	۲۲۰	.	.	.
استخراج شن و ماسه
استخراج گرانیت و چینی	۱۰۳۵	.	۱۱۰	.
استخراج سنگ لاشه	۴۱۴	۱۳۲	.	.
استخراج سنگ آهک	۲۷۳۱	۲۶۰۰	.	.
استخراج سنگ گچ	۱۰۲	۳۹۵	.	.
استخراج باریت
استخراج فلورین	۵۰۰	۱۲۸۶	۱۸۷	.
استخراج پوکه معدنی	۹۰۶	.	.	.
استخراج مرمریت
استخراج سیلیس
استخراج واریزه کوهی
استخراج خاک پیت

مأخذ : مرکز آمار ایران.

۵- معدن سالنامه آماری مازندران-۱۳۸۳

۷-۵- مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی معدنی فعال در پایان سال: ۱۳۸۳

شهرستان	تعداد	عضو	شاغلان	سرمایه (هزار ریال)
کل استان	۲۹	۳۴۴	۶۸۲	۱۲۸۳۹۵۲
آمل.....	۱۱	۸۶	۱۸۰	۳۹۹۱۸۰
بابل	۱	۱۰	۱۰	۳۰۰۰۰
بابلسر	۰	۰	۰	۰
بهشهر	۳	۲۴	۲۴	۱۳۴۰۰۰
تنکابن.....	۰	۰	۰	۰
چالوس.....	۰	۰	۰	۰
رامسر.....	۰	۰	۰	۰
ساری.....	۰	۰	۰	۰
سوادکوه.....	۶	۱۳۹	۳۹۹	۴۲۸۶۵۰
قائمشهر و جویبار	۱	۱۰	۲۰	۸۷۲۲
محمودآباد.....	۰	۰	۰	۰
نکا	۲	۱۵	۱۴	۱۱۵۵۰
نور	۴	۴۳	۲۷	۲۶۵۸۰۰
نوشهر.....	۱	۱۷	۸	۶۰۵۰

مأخذ: اداره کل تعاون استان.